

Onderwerp

Kennisprogramma COASTAR vervolgfase – verlening
incidentele subsidie met toepassing van artikel 4.23,
derde lid, onder a, Awb.

Bestuurlijke samenvatting van het voorstel

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben op 18 mei 2018 de intentieverklaring COASTAR Zout op afstand, zoet op voorraad ondertekend. Met de ondertekening van de intentieverklaring hebben Gedeputeerde Staten zich gecommitteerd om in samenwerking met betrokken overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven zich in te zetten om een kennisprogramma COASTAR tot stand te brengen door de inzet van menskracht en middelen, relevante kennis en informatie.

Sinds 18 mei 2018 zijn projectplannen ontwikkeld om invulling te geven aan het beoogde kennisprogramma. Voor de projectplannen zijn TKI-subsidies aangevraagd bij de landelijke topsectorenregelingen voor water-, resp. deltatechnologie (TKI= Topconsortium voor Kennis en Innovatie). De projectplannen zijn door KWR respectievelijk Deltares ingediend bij de programmaraden van TKI-watertechnologie en TKI-deltatechnologie. Beide programmaraden hebben inmiddels goedkeuring verleend.

Definitieve verstrekking van de TKI-subsidie vindt plaats door de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO), namens de Minister van Economische Zaken en Klimaat, op grond van een mede door Gedeputeerde Staten aan te gane samenwerkingsovereenkomst. Dit onder voorwaarde van de benodigde cofinanciering door partijen. De te leveren provinciale cofinanciering wordt via een incidentele subsidie verstrekt aan Stichting Deltares.

Inhoud

Een duurzame en klimaatbestendige zoetwatervoorziening is van groot belang voor de Zuid-Hollandse economie, drinkwatervoorziening, natuur en de kwaliteit van de leefomgeving. Zuid-Holland is door haar ligging aan zee gevoelig voor toenemende verzilting. Een betere benutting van de ondergrond biedt kansen om de robuustheid van de zoetwatervoorziening te vergroten.

Op 18 mei 2018 hebben Gedeputeerde Staten de "Intentieverklaring COASTAR ((Coastal Aquifer STORAGE And Recovery)" ondertekend. De intentieverklaring is medeondertekend door de Hoogheemraadschappen van Delfland en Rijnland, de drinkwaterbedrijven Dunea, Evides en Oasen, LTO Glaskracht Nederland (*inmiddels Glastuinbouw Nederland*), de kennisinstellingen KWR en Deltares, Arcadis en de stichting Allied Waters.

COASTAR

Bij de ontwikkeling van het COASTAR-concept stonden twee maatschappelijke opgaven centraal.

- De glastuinbouw in het Westland maakt naast regenwater gebruik van brak grondwater wat via omgekeerde osmose wordt omgezet in gietwater. Dit proces gaat gepaard met de lozing van brijn, een zoute afvalwaterstroom, in de bodem. Het lozen van brijn is op lange termijn niet duurzaam. Klimaatverandering versterkt de afhankelijkheid van het huidige systeem van omgekeerde osmose.
- Drinkwaterbedrijven zijn naast bestaande bronnen op zoek naar alternatieven voor de productie van drinkwater. Klimaatverandering (groter risico op droogte/zeespiegelstijging) en milieuverontreiniging (opkomende stoffen) zijn hiervoor motieven. Een mogelijk alternatief is productie van drinkwater uit schoon brak grondwater.

Uit de uitgevoerde onderzoeken blijkt dat:

- Benutting van de ondergrond door grootschalige infiltratie van zoet water in het Westland bijdraagt aan verduurzaming van de gietwatervoorziening van de glastuinbouw. Ondergrondse opslag kan tevens zorgen voor vermindering van wateroverlast.
- De huidige grootschalige onttrekkingen zonder compenserende infiltratie van zoet water zorgen in het Westland voor intrusie van zout water (vanaf de kustlijn en vanuit het diepe grondwater).
- Brakwater een goede bron voor de bereiding van drinkwater kan zijn vanwege het ontbreken van verontreinigingen en het beschikbaar zijn van goedkope ontziltingstechnieken. Nadeel is het ontstaan van een zoute reststroom.
- Als positief neveneffect verzilting van oppervlaktewater door brakke kwel kan worden teruggedrongen (locatie Noordplas) c.q. zoutwaterintrusie kan worden voorkomen (locatie Solleveld).

Uit zeer recent onderzoek van Deltares in opdracht van de provincie blijkt bovendien dat er sterke aanwijzingen zijn dat grootschalige grondwateronttrekkingen op specifieke locaties in het Westland leiden tot een toename van bodemdaling.

COASTAR vervolgfase

Afgelopen jaar hebben de bij de intentieverklaring aangesloten partijen op basis van de uitgevoerde onderzoeken een kennisprogramma COASTAR 2019-2020 ontwikkeld. Sinds de ondertekening van de intentieverklaring hebben de gemeenten Rotterdam, Westland en Maassluis, het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en het bedrijf MOS-grondwatertechniek zich aangesloten om te participeren in de vervolgfase van het COASTAR-onderzoek.

Het thans ontwikkelde kennisprogramma bestaat uit vier concrete cases:

- A1. Uitwerking brakwaterwinning polders (Middelburg Tempelpolder).
- A2. Uitwerking brakwaterwinning duinen (Meijendel/Berkheide).
- A3. Uitwerking Westland "droge voeten, voldoende gietwater".
- A4. Uitwerking Rotterdam "aanvulling stedelijk grondwater".

En drie generieke onderdelen:

B1. COASTAR nationaal, waaronder aansluiting bij het Nationaal Deltaprogramma.

B2. Kennisdisseminatie, communicatie, en internationale opschaling.

C. Programmaorganisatie.

Bijlage 1 "Projectplan TKI COASTAR 2019-2020" geeft een beschrijving op hoofdlijnen van de verschillende onderdelen.

De resultaten van de vervolgfase vormen de basis voor besluitvorming over realisatie van grootschalige pilots van het Coastar concept. De pilots zijn door de deelnemende partijen ingebracht als mogelijke maatregelen voor het Deltaplan Zoetwater II (2022-2027). Voor maatregelen in het Deltaplan Zoetwater komt cofinanciering uit het Deltafonds beschikbaar. COASTAR is tevens onderdeel van de Internationale Water Ambitie (IWA) van de Rijksoverheid, een belangrijke route voor internationale kennisdisseminatie en positionering van de Nederlandse watersector.

Het kennisprogramma COASTAR 2019-2020 heeft een totale omvang (cash en in kind) van € 2.067.000,00. Vanuit de TKI-regelingen voor Water en Deltatechnologie wordt een subsidie verstrekt van € 730.000,00-. Daarnaast wordt € 300.000,00 bijgedragen vanuit het Deltafonds. De vereiste overige cofinanciering (cash en in-kind) wordt gegenereerd door alle aan het kennisprogramma deelnemende partijen. De beoogde provinciale financiële bijdrage bedraagt € 170.000,00 (cash als subsidie) en € 40.000,00 (in kind door middel van inzet van personeel).

Relatie met het provinciale beleid

In de op 20 februari 2019 door PS aangenomen Omgevingsvisie Zuid-Holland, welke op 1 april 2019 in werking is getreden, is opgenomen dat de provincie streeft naar een duurzame situatie waarin ruimtegebruikers worden voorzien in hun behoefte aan zoetwater en kosten en baten van het waterbeheer in evenwicht zijn. Wat betreft de gietwatervoorziening in de greenports heeft de provincie een voorkeur voor het zoeken naar duurzame oplossingen, zoals het sluiten van kringlopen en berging van hemelwater in de ondergrond, in plaats van het onttrekken en ontzilten van zout grondwater in combinatie met het lozen van brijn (zout afvalwater) in de ondergrond. De provincie participeert in onderzoek naar de mogelijkheden voor ondergrondse wateropslag.

Voor wat betreft drinkwater draagt de provincie zorg voor de bescherming van de bronnen waaruit drinkwater wordt gewonnen zodat er altijd voldoende drinkwater beschikbaar is om tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten te produceren. Voor het veiligstellen van de toekomstige drinkwatervoorziening is het onder invloed van toenemende vraag, klimaatverandering en verontreiniging noodzakelijk dat nieuwe winlokaties worden ontwikkeld en/of alternatieve bronnen worden gezocht.

In de door GS op 11 december 2018 vastgestelde provinciale adaptatiestrategie Weerkrachtig Zuid-Holland is opgenomen dat de provincie Zuid-Holland blijft bijdragen aan de follow-up van het COASTAR-concept. Verdere uitwerking van het COASTAR-concept past in de versterking van het cluster water- en deltattechnologie. In 2019 wordt de verdere uitvoering van de klimaat-

adaptatiestrategie vorm gegeven door het inzetten van bestaande budgetten en personele middelen.

Financiën en dekking

Totaalbedrag : € 170.000,00 incidentele subsidie en € 40.000,- "in-kind"
Programma : Programma 1 - Groen Waterrijk en Schoon

Bovenstaande bijdrage wordt bekostigd uit de bestaande middelen voor programma 1, onderdeel 1.2 "goede kwaliteit en kwantiteit grond- en oppervlaktewater".

Juridische aspecten

- de Provincie Zuid Holland wordt (privaatrechtelijk) partij bij de door Gedeputeerde Staten aan te gane samenwerkingsovereenkomst voor het TKI-Project COASTAR 2019-2020;
- naast de financiële bijdrage behelst de overeenkomst een inspanningsverplichting van de provincie: partijen verplichten zich om het project - conform het bepaalde en binnen de termijnen zoals weergegeven in het projectplan - naar beste vermogen uit te voeren; De provincie verplicht zich om naast de financiële bijdrage, werkzaamheden te verrichten voor een waarde van € 40.000,00 (in kind bijdrage).

Formele bevoegdheid van Provinciale Staten

In de Asv hebben Provinciale Staten bepaald, dat Gedeputeerde Staten alleen een incidentele subsidie van meer dan € 50.000 verstrekken na instemming door Provinciale Staten. Met het ontwerpbesluit worden Provinciale Staten gevraagd om in te stemmen met de verlening van een incidentele subsidie van maximaal € 170.000,00 aan Stichting Deltares.

Proces

COASTAR is een samenwerking tussen overheden, waaronder de provincie Zuid-Holland, drinkwaterbedrijven, kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Het idee achter COASTAR, buffering van zoet water in de ondergrond om het verschil in tijd en ruimte tussen wateraanbod en watervraag te overbruggen, is ontwikkeld door de kennisinstellingen KWR en Deltares in samenwerking met Arcadis. In 2017 en 2018 zijn onderzoeken uitgevoerd op basis waarvan op 18 mei 2018 de "Intentieverklaring COASTAR (Coastal Aquifer Storage And Recovery)" door partijen is ondertekend.

Sinds de ondertekening van de intentieverklaring is gewerkt aan het opstellen van de volgende fase, een kennisprogramma COASTAR. Streven van de COASTAR-partners is dat de COASTAR-oplossingen, bij positieve resultaten en positieve besluitvorming, worden meegenomen in het Deltaplan Zoetwater II (2022-2027). De regeringsbeslissing over het Deltaplan Zoetwater II wordt in de loop van 2021 verwacht.

Besluit

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 28 mei 2019, met het besluitnummer PZH-2019-690882235 ;

Gelet op artikel 143 van de Provinciewet en artikel 3, vijfde lid, onder a, van de Algemene subsidieverordening Zuid-Holland 2013;

Besluiten:

In te stemmen met de verlening van een incidentele subsidie 2019-2020 ter grootte van maximaal € 170.000,00 voor COASTAR vervolgfase van Programma 1 - Groen Waterrijk en Schoon.

Den Haag, 3 juli 2019

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

griffier,

voorzitter,

